

quolibet nævo in tradenda quæstione de Immaculata Virgine,
immunis ostenderetur.

Consideravimus namque, ut verbis Divi Thomæ utar (in Prol. ad Sum.) hujus doctrinæ novitios, in his quæ a diversis scripta sunt, plurimum impediri: partim quidem propter multiplicationem inutilium quæstionum et difficultatem argumentorum: partim etiam, quia ea quæ sunt necessaria talibus ad sciendum in hac quæstione, non reperiuntur tradita secundum ordinem disciplinæ, immo in ipso Sto. Doctore traduntur secundum quod requirebat librorum expositio, vel secundum quod se præbebat occasio disputandi: partim quidem, quia earumdem quæstionum in diversis locis repetitio, aliquam confusionem gerebat in animis audientium. Hæc igitur et alia hujusmodi evitare studentes, tentavimus cum confidentia divini auxilii, ea quæ ad hanc quæstionem persolvendam pertinent, breviter et dilucide prosequi, secundum quod materia patietur. Et ut intentio nostra sub aliquibus certis limitibus comprehendatur, oportunum duximus methodum ipsius Divi Thomæ pro nostra tenuitate imitari, ut videre est in sequentibus.

Gratissimum mihi opus, et gratum existimo fore Immaculatae Mariæ, Angelico Thomæ, Leoni Pontifici, Universæ Ecclesiæ, toti denique Reipublicæ litterariæ.

Faxit Deus, ut ita sit.

DISQUISITIO BREVIS
DE MENTE ANGELICI DOCTORIS
Divi Tomæ Aquinatis
circa immunitatem Beatae Virginis Mariae

AB ORIGINALI LABE

IN SUA CONCEPTIONE.

EX opusculo sapientissime elaborato per Patrem Joannem Mariam Cornoldi Societas Jesu circa hanc rem, in quo logice, et rigorosa scholæ methodo et forma ostendit, nihil in operibus Divi Thomæ, etiam prout

nunc temporis evulgatis leguntar, reperiri quod repugnet in germano Sti. Doctoris sensu huic dogmati catholico, novissime a S:mo. Pio PP. IX definito, colligitur aper-te et inconcusse quod hac in parte nihil maculæ Angelici Doctoris doctrinam inure-re fas sit; nihil ergo in ea expungendum, nihil corrigendum, nihil innovandum. Ex hoc ergo profecto lætandum, et maxime no-bis est. Sed sufficit? Minime.

In mea dissertatione Theologica de Im-maculata Conceptione Beatissimæ Virginis Mariæ SS. Pio PP. IX, nomine mexicanæ Academiæ pro edenda definitione dogmatis an-no milesimo octingentesimo quadragesimo no-no oblata (1), ex professo de mente An-gelici Doctoris Thomæ Aquinatis tractavi a pag. 82 usque ad 100, et omnibus ma-ture expensis ajebam: his ergo omnibus sa-tis arbitror factum investigationi initio hu-

(1) Typis edita Mexici eodem anno, et inserta in collectione ro-mana jussu SS. Pii IX facta, et edita eodem anno sub titulo "Pari-sulla definizione dogmatica dell' Immacolato Concepimento della Beata Vergine Maria.

jus paragraphi propositæ. Ex illis etenim, mens Sancti Doctoris aperte constare vide-tur, dum primo, in diversis locis legem ge-neralem redemptionisque necessitatem sta-tuit; secundo, redimendi modum excelsiorem per præservationem, cum Sto. Augustino asserit; tertio denique et ultimo, totam quæ-stionem absolvit, exceptionem a peccati ori-ginalis lege, et omnimodam Beatissimæ Virginis puritatem expressis terminis sole-mniter stabiliendo.

His positis, nihil desiderandum ad tan-ti viri Angelici Thomæ Aquinatis senten-tiam, apprime persciendam superesse videtur. Gaudeamus igitur omnes, gaudeat catho-licus orbis, exultet Sancta Mater Ecclesia, dum piissimam et verissimam de inmacu-lato Beatæ Mariæ Virginis conceptu, sen-tentiam tanti Doctoris auctoritate abs ullo dubio confirmatam videt.

Sed hoc ita est? Denuo nunc temporis scrutari oportet, ut commendationem a Sanctissimo Domino nostro Leone XIII de An-

gelici Doctoris doctrina expletam habeamus.

Sed ad tanti rei momenti disquisitio-
nem stabiendum, peropportum duximus me-
thodum Divi Thomæ, saltem aliqualiter,
pro nostri ingenii tenuitate imitari: com-
pertum enim omnibus est, quanta sit Sancti
Doctoris, in obscurioribus etiam negotiis
manifesta claritas, ab ipsamet Ecclesia in
Officio recognita, quæ abs dubio, non so-
lum ex illius clarissimo ingenio, verum et-
iam ex illius strictissima methodo, repe-
tenda videtur. Ex quo factum est, ut cla-
rissimi viri, exempli gratia Illmus. Melchior
Canus, talem viam in suis disciplinis tra-
dendis fuerint sequuti. Aggrediamur ergo,
in nomine Jesu Christi Filii Immaculatæ
semperque Virginis Mariæ discussionem pro-
positam.

Nemini latet, Angelicum Thomam constan-
ter hanc methodum adhibuisse, scilicet: primo,
rationes seu momenta dubitandi in quæstione
quæ proponitur præ oculis exhibere, quod sub

hac forma in Summa, et fere in omnibus operi-
bus reperitur: *Ad primum sic proceditur:*
Videtur quod etc. *Sed contra etc.* In hac
prima parte expenduntur momenta intellectum
moventia ad utrumque extremum affirmativum
vel negativum amplectendum; postea, in ea par-
te quæ corpus articuli vulgo appellatur, et ge-
neratim incipit: *Respondeo dicendum*, exhibit
quæstionis solutionem præmittendo clarissima
principia ex quibus solutio deducitur; denique
ad rationes oppositas solvendum procedit, dicen-
do: *Ad primum ergo dicendum..... Ad se-
cundum etc.* In hac methodo, si bene animad-
vertatur, nihil reperiiri est, nisi naturalis pro-
cessus humani intellectus. Quid enim in uno-
quoque nostrum, dum sibimetipsi aliquam
quæstionem solvendam proponit, accidit, nisi
quod in thomistica methodo appareat? Unusquis-
que enim primo, expendit momenta opposita;
postea, inquirit principia, ex quibus veritas li-
quido deducatur: denique, solutionem ad oppo-
sita necessario quærit, et sic tota discussio in no-
bis semper absolvitur. His positis, in proposito
argumento quatuor nobis quærenda veniunt,
quæ sequentibus interrogacionibus distribuun-

tur, nempe: primo, Quæ sint in operibus Divi Thomæ, quæ in oppositam sententiam Immaculatæ Beatae Virginis Mariæ Conceptionis, ipsius mentem traxisse videantur? Secundo, quæ sint momenta quæ pro Immaculato conceptu, ipsum fuisse opinatum testentur? Tertio, quæ est igitur Angelici Doctoris mens? Quarto, quid ergo dicendum ad opposita? En hujus disquisitionis divisio, quæ tota, Deo auspice, feliciter absolvenda speramus.

QUAESTIO.

Utrum Divus Thomas Doctor Angelicus, pro dogmate de Immaculata Beatae Mariæ Virginis Conceptione, nuper a SS. Pio PP. IX definito, opinatus fuerit.

ARTICULUS UNICUS.

Pars prima.

Ad primam partem sic proceditur:

Videtur quod Divus Thomas pro Immaculato Virginis Conceptu non fuerit opinatus:

1. Illa enim cujus caro concepta fuit in originali peccato, tale peccatum contraxit: sed

Divus Thomas (S. par. III, q. 14, a. 3 ad 1.) inquit: "Caro Virginis concepta fuit in originali peccato;" ergo opinatus fuit quod tale peccatum contraxit.

2. Præterea: Cujus corpus totum fuit in originali peccato conceptum, etiam originale peccatum contraxit: sed Divus Thomas (S. part. III, quæst. 31, art. 7, in arg. *Sed contra*) scripsit, "Corpus Beatæ Virginis totum fuit in originali peccato conceptum;" ergo ut antea.

3. Præterea: Qui asserit quod quicumque ex utriusque sexus commixtione concipitur, oportet quod cum peccato originali concipiatur, confitetur quod, quia Beata Virgo concepta fuit ex utriusque sexus commixtione, etiam oporteat quod cum originali peccato conciperetur: ita expressis verbis Divus Thomas (*Comp. Theologiae Cap. 224*). En ejus verba: "Oportuit quod cum peccato originali conciperetur, utpote quæ ex utriusque sexus commixtione concepta fuit. Hoc enim privilegium sibi soli servabatur, ut Virgo conciperet Filium Dei."

4. Præterea: Qui indistincte et firmiter asserit, quod omnes homines ex Adamo, præter solum Christum, derivati originale peccatum